

**WSZYSTKO DLA BOGA! TO
ŚREDNIOWIECZE. ZAUFAM
ZMYSŁOM! TO OŚWIECENIE**

**JULIA
MIŚKOWICZ**

SCENARIUSZ LEKCJI

Program nauczania historii dla szkoły podstawowej

opracowany w ramach projektu

**„Tworzenie programów nauczania oraz scenariuszy lekcji i zajęć wchodzących
w skład zestawów narzędzi edukacyjnych wspierających proces kształcenia ogólnego
w zakresie kompetencji kluczowych uczniów niezbędnych do poruszania się na rynku pracy”**

dofinansowanego ze środków Funduszy Europejskich w ramach
Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, 2.10 Wysoka jakość systemu oświaty.

WARSZAWA 2019

Redakcja merytoryczna – Marta Milewska
Recenzja merytoryczna – Beata Falkowska
Agnieszka Ratajczak-Mucharska
dr Anna Araucz
dr Beata Rola

Redakcja językowa i korekta – Editio

Projekt graficzny i projekt okładki – Editio

Skład i redakcja techniczna – Editio

Warszawa 2019
Ośrodek Rozwoju Edukacji
Aleje Ujazdowskie 28
00-478 Warszawa
www.ore.edu.pl

Publikacja jest rozpowszechniana na zasadach wolnej licencji Creative Commons –
Użycie niekomercyjne 4.0 Polska (CC-BY-NC).
<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/deed.pl>

Tytuł zajęć/lekcji

Wszystko dla Boga! To średniowiecze. Zaufaj zmysłom! To oświecenie

Cele ogólne

- charakterystyka dorobku średniowiecza (kl. V) i odrodzenia (kl. VI).

Cele operacyjne

Uczeń w klasie V:

- rozpoznaje zabytki kultury średniowiecza;
- wskazuje różnice pomiędzy stylem romańskim a stylem gotyckim;
- zna terminy: *katedra*, *portal*, *sklepienie*, *przypory*, *witraże*, *biblia pauperum*, *miniatura*, *inicjał*;
- wyjaśnia znaczenie języka łacińskiego dla średniowiecznej Europy.

Uczeń w klasie VI:

- opowiada o Oświeceniu, J.J. Rousseau i K. Monteskiuszu, encyklopedystach, podaje przykłady myśli oświeceniowej w nauce, literaturze, architekturze i sztuce;
- zna zasadę trójpodziału władzy;
- zna terminy: *empiryzm*, *racjonalizm*, *trójpodział władzy*, *umowa społeczna*, *encyklopedia*.

Uczeń ze SPE w klasie V:

- rozpoznaje zabytki kultury średniowiecza;
- zna terminy: *katedra*, *witraże*, *biblia pauperum*, *miniatura*.

Uczeń ze SPE w klasie VI:

- opowiada o Oświeceniu;
- zna zasadę trójpodziału władzy;
- zna terminy: *trójpodział władzy*, *encyklopedia*.

Metody/techniki/formy pracy

praca z mapą, burza mózgów, praca w grupie, projekt, http://pamhook.com/solo-apps/hexagon-generator/?fbclid=IwAR0OGaGrpdJ88zxeNsscLID-2paWV3_Pmu2xL3ZVKkcnhxSjDEb08fdqqOA.

Środki dydaktyczne

podręcznik lub źródła, Internet, albumy, mapy, słowniki, www.edukator.pl, www.youtube.com/watch?v=SJcMjYJM4RY, komplety heksów.

Opis przebiegu zajęć/lekcji (w pracowni komputerowej)

1. Nauczyciel dzieli klasę VI na cztery grupy. Każda grupa przygotowuje prezentację multimedialną (około sześciu slajdów) na temat: 1) nauki, 2) literatury, 3) architektury i 4) sztuki w oświeceniu. Podaje źródło (poza podręcznikiem),

z którego mogą skorzystać: www.edukator.pl, www.youtube.com/watch?v=SJcMjYJM4RY.

2. W tym czasie uczniowie klasy V uzupełniają kartę pracy – schemat, w którym zapisują swoje skojarzenia związane ze średniowieczem. Po skończonej pracy prezentują swoje spostrzeżenia w dyskusji. Nauczyciel zwraca uwagę, że średniowiecze to nie mylnie uważane czasy ciemnoty, nie tylko rycerze czy turnieje, ale czasy wielkiego postępu ludzkości. Wskazuje na powstawanie uniwersytetów, nowych sposobów budownictwa, stylów: romańskiego i gotyckiego. Na ekranie wyświetla zestawione przykłady obu stylów. Uczniowie, analizując zdjęcia, wymieniają różnice między nimi, które zapisują na tablicy, gdzie pojawia się notatka w formie tabeli, rysunku, schematu. W trakcie tworzenia nauczyciel wyjaśnia nowe pojęcia. Rozdaje uczniom przygotowane za pomocą generatora heksy, które uczniowie układają i – po sprawdzeniu w parze – wklejają do zeszytu. Jest to sprawdzenie wiedzy o średniowieczu.
3. Grupy z klasy VI omawiają zagadnienia zawarte w prezentacjach multimedialnych. Pozostali uczniowie w trakcie prezentacji poszczególnych grup wykonują notatkę w wybranej przez siebie formie. Dokonują oceny pracy kolegów. Nauczyciel uzupełnia ewentualne braki. Tłumaczy uczniom obu klas związek średniowiecza z odrodzeniem – ukazuje odmienność w podejściu do wielu dziedzin życia.
4. **Regionalnie: w domu uczniowie obu klas mają za zadanie znaleźć i zapisać informacje o zabytkach romańskich i gotyckich (kl. V) lub oświeceniowych (kl. VI) na Spiszu.**

Komentarz metodyczny

1. Nauczyciel nie musi stosować podręcznika. Zamiast niego może przygotować materiał w postaci źródła historycznego.
2. Dla **uczniów ze SPE** przygotowuje częściowo uzupełniony schemat. W czasie odpowiedzi ustnych dyskretnie wspomaga ucznia, daje więcej czasu na przypomnienie oraz dyskretnie naprowadza. Nauczyciel stosuje techniki skojarzeniowe ułatwiające zapamiętywanie i wprowadza dodatkowe środki dydaktyczne, np. ilustracje, plansze, uproszczone mapki, schematy. Często podchodzi do ucznia w trakcie samodzielnej pracy, w celu udzielania dodatkowej pomocy lub wyjaśnień. Nauczyciel premiuje samodzielność wykonania pracy. Stosuje inną formę oceny, np. pochwałę, naklejkę, ułatwienie zdobycia sprawności (opis w programie).
3. Nauczyciel przygotowuje dla każdego ucznia klasy V komplet heksów, które – wklejone do zeszytu – będą stanowiły notatkę podsumowującą. Heksy można wykonać za pomocą generatora lub ręcznie. Innym wariantem (do zrealizowania

na lekcji rozłącznej – ze względu na czas) może być ten, gdy uczniowie sami wykonują heksy dla kolegi z ławki.

4. Kształcone kompetencje:

- **w zakresie rozumienia i tworzenia informacji** – poprawność wypowiedzi, czytanie i słuchanie ze zrozumieniem, wyrażanie się w sposób precyzyjny i zwięzły;
- **w zakresie umiejętności uczenia się** – zarządzanie własnym czasem, rozwiązywanie problemów, zdobywanie, przetwarzanie, ocenianie i przyswajanie nowych informacji;
- **obywatelskie** – świadomość i rozumienie tożsamości kulturowej własnego kraju w interakcji z innymi kulturami oraz umiejętność zobaczenia i zrozumienia różnych punktów widzenia.

5. **Treści interdyscyplinarne:** plastyka (malarstwo, rzeźba), wiedza o społeczeństwie (system władzy, trójpodział), język polski (encyklopedyści), inne (rozwój nauki), edukacja regionalna (przykłady zabytków).